

Beleidsnotitie “doelgroepenbeleid sport”/zwembad en ijsbaan de Banakker

1. Inleiding

De Europese Unie erkent dat sport van essentieel belang is in de Europese maatschappij. In het Witboek Sport stelt de Europese Commissie dat sport in sterke mate bijdraagt aan de strategische doelstellingen van solidariteit en welvaart van de Europese Unie, en dat sport belangrijke waarden stimuleert als teamgeest, solidariteit, tolerantie en fair play. Daarnaast kan sport een belangrijke bijdrage leveren aan de bestrijding van obesitas, hetgeen een speerpunt is in het kader van het volksgezondheidsbeleid van zowel de rijks- als gemeentelijke overheid. Maar sport is ook van groot belang vanuit het bevorderen van de sociale cohesie en om zoveel mogelijk mensen uit verschillende doelgroepen “mee te laten doen” binnen de maatschappij.

Ook de gemeente Etten-Leur erkent het maatschappelijk belang van sport. Het gemeentelijk sportbeleid is vastgelegd in de sportbeleidsnota 2008-2011, met doorkijk naar 2020. Een van de hoofddoelstellingen van het gemeentelijk sportbeleid is “sportdeelname bevorderen en sport voor iedereen toegankelijk laten zijn”. Onderkend is daarbij dat de ene doelgroep de andere niet is. Vanuit het streven naar een effectief beleid (sportdeelname bevorderen en sportuitval voorkomen) is het dus noodzakelijk om aan bepaalde doelgroepen extra aandacht te besteden.

Binnen de sportbeleidsnota zijn de specifieke doelgroepen benoemd waar extra aandacht aan dient te worden besteed gericht op bevordering van hun sportdeelname en/of het voorkomen van sportuitval.

We noemen daarbij de doelgroepen jongeren, ouderen, mensen met beperkingen, minder draagkrachtigen, allochtonen, sportverenigingen.

Vanwege een actuele belangrijke sportontwikkeling, waarbij een omvangrijk nieuw sportcomplex wordt gerealiseerd ter vervanging van een verouderd sportcomplex, achten wij het noodzakelijk het geformuleerde sportbeleid voor bepaalde doelgroepen die gebruik maken van de onderdelen zwembad en ijsbaan van het nieuwe sportcomplex, op onderdelen nader uit te werken. Via deze beleidsnotitie leggen wij daarvoor de basis.

Zo'n nadere uitwerking van het doelgroepenbeleid is van belang voor de doelgroepen zelf; omdat daaruit voor hen is af te leiden op welke wijze hun belangen worden gewaarborgd. De beleidsnotitie geeft bovendien voor het gemeentebestuur duidelijk richting bijvoorbeeld bij het vaststellen van randvoorwaarden gekoppeld aan de bouw en exploitatie van nieuwe sportvoorzieningen.

2. Belangrijke actuele ontwikkeling: ontwikkelen nieuw sportcomplex de Banakker.

De gemeente Etten-Leur is op dit moment intensief voorbereidingen aan het treffen om een nieuw sportcomplex de Banakker beschikbaar te hebben per november 2015. In het nieuwe sportcomplex worden diverse (overdekte) sportvoorzieningen opgenomen zoals zwembaden en een ijsbaan. Sportvoorzieningen die vanuit maatschappelijk oogpunt door de gemeenteraad als belangrijk zijn bestempeld. Bij het sportcomplex wordt tevens voorzien in een buiten speelvoorziening met waterelementen, als alternatief voor het vervallen van de huidige buitenbaden en ligweide.

In het nieuwe sportcomplex wordt gelijktijdig voorzien in het bieden van ruimte voor fitness en horeca, welke voorzieningen worden gezien als zuiver commerciële voorzieningen, die om die reden in het kader van deze notitie buiten beschouwing blijven.

Het nieuwe sportcomplex is primair bedoeld om het bestaande verouderde sportcomplex met de daarin opgenomen zwem- en schaatsfaciliteiten te vervangen. Dit bestaande sportcomplex is al jaren een belangrijke voorziening voor tal van inwoners en een diversiteit aan gebruikersgroepen.

2.a. Kwaliteitsslag en afstemming op behoeften

Met de nieuwbouw wordt niet alleen ingezet op vervanging van de bestaande voorzieningen, maar wordt juist ook ingezet op een noodzakelijke kwaliteitsslag/modernisering en daarmee op het realiseren van een voorzieningenniveau dat veel beter is afgestemd op de lokale/regionale behoefte van tegenwoordige gebruikers (denk daarbij bv aan beweegbare bodems in het zwembad, toegankelijkheid voor minder validen, een dichte ijsbaan in plaats van een kwetsbare onoverdekte baan die niet voldoet aan sporttechnische eisen).

Een behoefte waarbij dus nadrukkelijk rekening wordt gehouden met actuele sporttechnische wensen vanuit sportbonden, richtlijnen vanuit NOC*NSF en wensen van sporters/gebruikers.

Goede zwem- en schaatsfaciliteiten binnen de gemeente worden door de gemeenteraad van groot belang geacht om daarmee bestaande (lokale)verenigingen en overige doelgroepen vanuit gemeentelijk beleid (georganiseerd of niet georganiseerd), beter te kunnen faciliteren dan thans het geval is. Goede faciliteiten zijn juist van belang om de beoogde doelstellingen vanuit dat beleid daadwerkelijk te kunnen realiseren.

2.b. Behoud van diversiteit aan sportvoorzieningen

Belangrijke andere overweging bij het bepalen van het nieuwe voorzieningenniveau is gelegen in het feit dat de gemeenteraad groot belang hecht aan het realiseren/behouden van kwalitatief goede sportvoorzieningen binnen de gemeente voor *verschillende takken van sport*.

Juist de verscheidenheid die daarbij wordt nagestreefd is van belang om voor ieder wat wils te bieden.

De raad wil via dit beleid zowel grote als kleine sportverenigingen een kans bieden om zich goed te kunnen (door)ontwikkelen, maar gelijktijdig ook betere kansen bieden voor "losse"gebruikers.

Het belang van het behouden van een grote diversiteit aan verschillende en sterke sportverenigingen met goede faciliteiten, acht de raad zowel vanuit sportief-sociaal/maatschappelijk- als volksgezondheidsoogpunt groot.

Dit verklaart waarom juist ook in andere gevallen (denk aan de herinrichting van bestaande sportcomplexen, aanleg kunstgrasvelden, uitbreiden van kleedlokalen etc.) de gemeenteraad in de afgelopen jaren heeft gekozen voor de ingezette kwaliteitsslag, via forse investeringen.

3. Uitgangspunten bij te realiseren nieuwbouw en exploitatie

Uitgangspunt dat door de gemeenteraad bij de planuitwerking voor het nieuwe sportcomplex is bepaald, is dat de gemeente het gebouw zelf in eigendom neemt. Voor wat betreft het beheer/exploitatie van het nieuwe sportcomplex wordt uitgegaan van privatisering; oftewel het vinden van een commerciële partij. Daartoe wordt een Europese aanbestedingsprocedure gevolgd.

4. Verschillende redenen voor het opstellen van deze beleidsnotitie

In de inleiding hebben wij de aanleiding voor het opstellen van deze beleidsnotitie al toegelicht. Het opstellen van de notitie waarin feitelijk het gemeentelijk doelgroepenbeleid op sportgebied wordt beschreven, achten wij echter om meerdere redenen noodzakelijk:

- enerzijds omdat de gemeente via deze notitie en de daaruit voortvloeiende voorwaarden (op te nemen in het op te stellen exploitatiebestek en/of daaruit voortvloeiende overeenkomsten) haar beleid ten aanzien van bepaalde doelgroepen wil borgen en aan die doelgroepen zekerheid wordt gegeven ten aanzien van toekomstige gebruiksmogelijkheden (zowel qua tijden als tarieven).
- anderzijds om daarmee richting toekomstige exploitant duidelijkheid te verschaffen ten aanzien van aard en omvang van de uitvoering van het gemeentelijk doelgroepenbeleid en de exploitant gelijktijdig dus inzicht te geven in de "vrij" beschikbare en daarmee dus commercieel te verhuren uren in het zwembad en de ijsbaan (het zogeheten "niet DAEB" deel); (noot: de afkorting DAEB staat voor "Diensten Algemeen Economisch Belang").

4 a. Nieuwe sportvoorzieningen in het belang van verschillende doelgroepen

In het huidige sportcomplex maken diverse *doelgroepen* (zoals ouderen, sportverenigingen, schoolzwemmen etc) gebruik van de aanwezige sportvoorzieningen. Daarover zijn in het verleden afspraken met de verschillende gebruikersgroepen gemaakt. Afspraken zowel qua gebruiksdagen, -tijden als qua tariefstelling. De huidige tariefstelling is opgenomen in een gemeentelijke tarievenverordening.

Naast gebruik door specifieke doelgroepen (daarover dadelijk meer) worden de huidige en toekomstige sportvoorzieningen gebruikt door "losse" gebruikers, waarbij het soms gaat over meer "*recreatief*" gebruik, maar vaak ook gaat om sporters die "niet georganiseerd" sporten en willen sporten wanneer het hen uitkomt. Losse gebruikers kunnen dus inwoners zijn die (bewust) niet georganiseerd willen of kunnen sporten, maar waarvoor het (stimuleren van) gebruik van deze aantrekkelijke sportvoorzieningen toch van groot belang is.

Ook losse gebruikers behoren dus vaak tot een bepaalde doelgroep (zie hieronder) die op grond van geldend gemeentelijk beleid aandacht behoeft.

Dat kan vanuit verschillende optieken zo zijn. Denk daarbij bijvoorbeeld vanuit sportief-, sociaal-maatschappelijk oogpunt alsmede uit het oogpunt van volksgezondheid.

4 b. Doelgroepen komen dus voort vanuit verschillende beleidsvelden.

Bij het aanduiden van bepaalde doelgroepen hebben wij ons laten leiden door geldend gemeentelijk beleid. Beleid waarin is afgesproken om aan een specifieke doelgroep bijzondere aandacht te geven en/of deze doelgroep te faciliteren.

Meestal gaat het dan dus om "afgesproken" aandacht voor de betreffende doelgroep dat is af te leiden uit verschillende beleidsvelden. We noemen daarbij o.a. de beleidsgebieden volksgezondheid, jeugd en jongeren, ouderen, WMO, sport* , etc.

** Toelichting sportbeleid als voorbeeld (geen limitatieve opsomming)*

Binnen de geldende sportbeleidsnota is o.a. opgenomen dat:

- *wordt gestreefd naar zo veel als mogelijk stimuleren van zwemmen als een van de vormen van bewegingsonderwijs*
- *wordt ingezet op het terugdringen van bestaande wachtlijsten voor zwemonderwijs*
- *(lokale) verenigingen zoveel als mogelijk worden gefaciliteerd en worden ondersteund om hun leden actief en sportief in beweging te houden*
- *de vereniging en daarmee de sport laagdrempelig toegankelijk moet blijven*
- *dat tariefstelling voor verenigingen voor het gebruik van hun faciliteiten niet zodanig hoog wordt gesteld dat daarmee het voortbestaan van verenigingen in het gedrang komt en/of het sporten voor leden financieel onbetaalbaar wordt.*
- *het sporten voor de doelgroep 50+ wordt bevorderd*
- *sportdeelname wordt bevorderd voor de groep minder validen, minder draagkrachtigen en allochtonen*

4 c. Verschillende doelgroepen- verschillende gebruiksfuncties

Bij het bepalen van het gebruik door bepaalde doelgroepen is gekeken naar de verschillende te onderscheiden functies zoals die voor de toekomstige zwemsituatie en ijsgebruik realistisch en/of wenselijk worden geacht.

Het gaat daarbij primair om gebruik dat valt binnen de definities “instructief” of “sportief” gebruik van de sportvoorzieningen.

Definities

Onder **instructief** gebruik verstaan we zwem- of ijsbaanactiviteiten waarbij deskundige begeleiding noodzakelijk is en waarbij het gebruik primair is ingegeven door medische, of veiligheidsargumenten (watergewenning/zwemveiligheid).

Onder **sportief** gebruik verstaan we zwem – of ijsbaanactiviteiten die alleen zijn gericht op competitie of prestatie (trainingen, wedstrijden) of de dagelijkse lichaamsbeweging waarbij tijdens het schaatsen of zwemmen geen aanvullende handelingen en/of activiteiten plaatsvinden en/of producten worden gebruikt.

Voorbeelden

Onder **instructief** gebruik vallen wat ons betreft: het schoolzwemmen, diploma zwemmen, zwemlessen voor volwassenen, therapiedoeleinden, Baby Peuter Kleuter lessen.

Onder **sportief** gebruik verstaan wij: het gebruik door sportverenigingen (zwemverenigingen, duikverenigingen, ijshockeyvereniging, kunstschaatsvereniging, shorttrackvereniging) andere verenigingen (denk aan ouderenbonden, MBvO/50+, gehandicaptenorganisaties).

Maar ook “vaste” gebruikers die niet georganiseerd zijn maar wel dagelijks hun baantjes komen trekken (waaronder de groep “vroeg vogel” zwemmers) vallen binnen de functie “sportief gebruik”.

Het gebruik dat via deze notitie mogelijk wordt gemaakt voor bepaalde doelgroepen, heeft derhalve betrekking op de instructieve en sportieve gebruiksdoeleinden van de nieuwe voorzieningen en de daaraan te koppelen doelgroepen.

Naast instructief of sportief gebruik kan het **recreatief** gebruik van de voorzieningen worden onderscheiden. Voor dit gebruik wordt **geen** claim gelegd omdat juist dit onderdeel wordt beschouwd als commerciële activiteit met maximale vrijheid van de toekomstige ondernemer om daar nadere invulling aan te geven.

Opmerking: Aquarobics of discozwemmen/discoschaatsen zijn voorbeelden die wij als zuiver recreatieve activiteiten beschouwen en waarop wij juist geen claim voor welke doelgroep dan ook willen leggen. Het zal duidelijk zijn dat een toekomstige exploitant dergelijke activiteiten zelf zo goed en gunstig mogelijk zal willen inpassen. Je mag dus verwachten dat de exploitant daarbij de juiste tijden (verschillende momenten door de week en in het weekend) zal kiezen tegen een acceptabel tarief om daarmee zo veel mogelijk bezoekers te trekken.

4 d. Koppeling gebruiksfuncties aan specifieke doelgroepen en tariefbepaling

Op basis van de te onderscheiden functies, hebben wij in nauw overleg met de huidige bedrijfsleiding van de Banakker en huidige gebruikers overzichten opgesteld.

Via de verschillende overzichten die u als bijlagen bij deze beleidsnotitie aantreft willen wij zowel de aard van de sportactiviteit (instructief of sportief), de **omvang** (aantal uren/ welke voorziening) als de daarbij behorende **tariefstelling** bepalen.

Vanuit deze overzichten is dus uiteindelijk per specifiek gebruikersgroep het toekomstig aantal gebruiksuren af te leiden dat men wil gaan afhuren (Bijlage A. voor het zwembadgedeelte,

Bijlage B. voor de ijshal). Bovendien zijn via het overzicht bijlage C. de financiële consequenties voor de periode 2016-2025 inzichtelijk gemaakt die voortvloeien uit het totale gebruiksbehoefte. In dat overzicht zijn gelijktijdig de financiële consequenties verwerkt van de door ons voorgestane afbouwende compensatieregeling (zie toelichting raadsvoorstel) voor de toekomstige gebruikers. Een compensatieregeling die overigens qua systematiek vergelijkbaar is met de regeling zoals die geldt voor sportverenigingen die gebruik maken van de (geprivatiseerde) sporthal Turfschip.

De overzichten zoals opgenomen als bijlage A. en bijlage B. zullen wij benutten als "richtinggevend" gebruiksrooster voor de toekomstige exploitant. Daartoe wordt de beleidsnotitie met bijlagen na vaststelling door de raad als document in het exploitatiebestek/de opdracht voor het toekomstige sportcomplex, opgenomen.

Een toekomstige exploitant dient op die wijze rekening te houden met de urenbehoefte en de wensen van de verschillende doelgroepen. De gebruikers voor wie dit van toepassing is, dienen zich er daarbij wel van bewust te zijn en begrip te tonen voor het feit dat omwille van een totale exploitatie wellicht niet iedere roosterwens 100% gehonoreerd kan worden.

Omdat de raad via vaststelling van de beleidsnotitie gelijktijdig de toekomstige tariefstelling bepaalt voor het doelgroepen gebruik (bijlage C), is de exploitant bovendien volledig op de hoogte van de tarieven die bij de gebruikers in rekening mogen worden gebracht voor het afgesproken gebruik. Bij de voorgestane tariefstelling is nadrukkelijk rekening gehouden met de extra gebruiksmogelijkheden en verbeterde kwaliteit van de nieuwe voorzieningen en met het streven van de gemeenteraad naar het introduceren van meer kostendekkende tarieven.

4.e. Beleidsnotitie vormt basis voor aanwijzingsbesluit DAEB

De inhoud van deze beleidsnotitie en de daarbij behorende overzichten, vormen uiteindelijk belangrijke instrumenten in het kader van de inhoudelijke verantwoording op het gebied van Diensten van Algemeen Economisch Belang. Daartoe dienen de verschillende sportactiviteiten die wij in het kader van deze notitie als sportief of instructief hebben aangeduid, als zodanig te worden aangewezen via een zogeheten "aanwijzingsbesluit Diensten van Algemeen Economisch Belang (DAEB)". Het aanwijzingsbesluit wordt door het college van burgemeester en wethouders genomen.

5. Conclusie

Uit de in de bijlage opgenomen overzichten kan worden geconcludeerd dat voor wat betreft het zwembad en daarbij behorende faciliteiten 74,3% van het totale gebruik is bedoeld voor het vervullen van de instructieve en sportieve functie vanuit de verschillende doelgroepen. Het gaat daarbij om doelgroepen die als zodanig zijn aangeduid binnen gemeentelijk beleid en waarbij het honoreren van hun behoefte dus feitelijk voortvloeit uit dit vastgestelde beleid. Bij het bepalen van het percentage voor wat betreft het zwembadgedeelte van het sportcomplex, zijn wij daarbij uitgegaan van het gemiddelde netto gebruik van de huidige sportcomplex.

Voor wat betreft de ijsbaan is het percentage voor doelgroepenbeleid berekend op 34,5 %, uitgaande van gemiddeld 64 uur per week openstelling.

**Met in acht name van het bovenstaande dient als "opdracht" in de aanbesteding te worden geïntegreerd:
voor de exploitatie van het nieuwe sportcomplex de Banakker voor het onderdeel zwembad 74,3% en voor het onderdeel ijsbaan 34,5%.**

Ter toelichting het volgende.

Wij achten het logisch om voor wat betreft de beide onderdelen van het sportcomplex (water en ijs) uit te gaan van een ander uitgangspunt ten aanzien van openingstijden.

Het aantal bezoekers van de ijsbaan wordt lager ingeschat dan het aantal bezoekers van het zwembad. Bovendien is de nieuwe overdekte ijsbaan een voorziening die zich nog dient te gaan bewijzen en zich in de komende jaren steeds verder kan gaan ontwikkelen (meer verenigingen, groeiende verenigingen).

Een voorzichtige start met de ijshal met eventuele uitbouw van openingstijden op termijn is daarbij volgens ons raadzaam.

Wij zijn ervan overtuigd dat een ijshal met deze kwaliteit in de komende jaren een steeds grotere aantrekkingskracht voor lokale bezoekers zal krijgen, juist ook wanneer bestaande lokale verenigingen zich maximaal kunnen en gaan inzetten om hun ledenaantallen te laten groeien via tal van promotie activiteiten zoals clinics, vriendjesdagen, meewerken aan naschools sporten etc.

Vanuit een inventarisatieronde bij verschillende bestaande ijshallen in Nederland hebben wij tenslotte de conclusie getrokken dat een aanname van 64 uur openstelling voor de nieuwe ijshal in Etten-Leur in de aanvangsfase een logisch en verstandig uitgangspunt is.

Hoogachtend
Burgemeester en wethouders van Etten-Leur.
De secretaris,

F.C.M. Dingenouts.

De burgemeester,

Mw. H. van Rijnbach-de Groot.

Bijlagen:

Bijlage A. Gebruiksrooster zwembaden

Bijlage B. Gebruiksrooster ijshal

Bijlage C. Tariefstelling en financiële consequenties

